

Agrarisch natuurbeheer

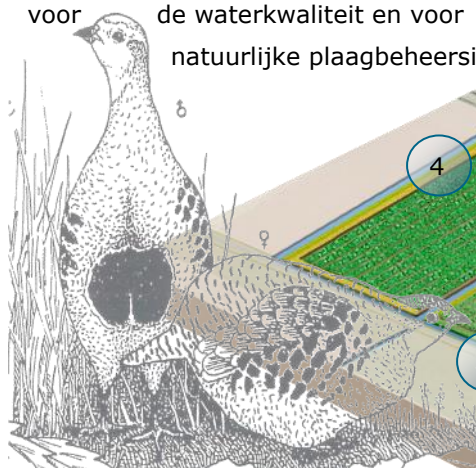
Aan de slag op een akkerbouwbedrijf

Natuur en landbouw geven samen vorm aan het platteland in Brabant. Daarbij zijn biodiversiteit en landschap belangrijk voor een duurzame ontwikkeling van de landbouw. 'Vergroening' van de landbouw is dan ook nadrukkelijk opgenomen in het nieuwe Gemeenschappelijke landbouwbeleid van Europa.

U kunt op uw erf aan de slag maar ook op landbouwgronden zijn volop mogelijkheden. Voor elk bedrijf bestaat een invulling die past binnen uw bedrijfsvoering en die aansluit bij de kenmerken van het landschap. Via drie typen bedrijven, het akkerbouwbedrijf en het melkveebedrijf in en een open en een meer besloten landschap, schetsen wij de mogelijkheden.

• akkerbouwbedrijf

Kreken, dijken en uitgestrekte landbouwgebieden zijn kenmerkend voor het zeekleigebied. In zeekleigebieden hebben vooral akkervogels zoals veldleeuwerik en gele kwikstaart het moeilijk. Randen zijn goed inpasbaar op het bedrijf. Ze zijn goed voor de (agro)-biodiversiteit, voor de waterkwaliteit en voor natuurlijke plaagbeheersing.

(zie voor melkveehouderij de betreffende infobladen, open- en coulissen-landschap).

1. Milieurand

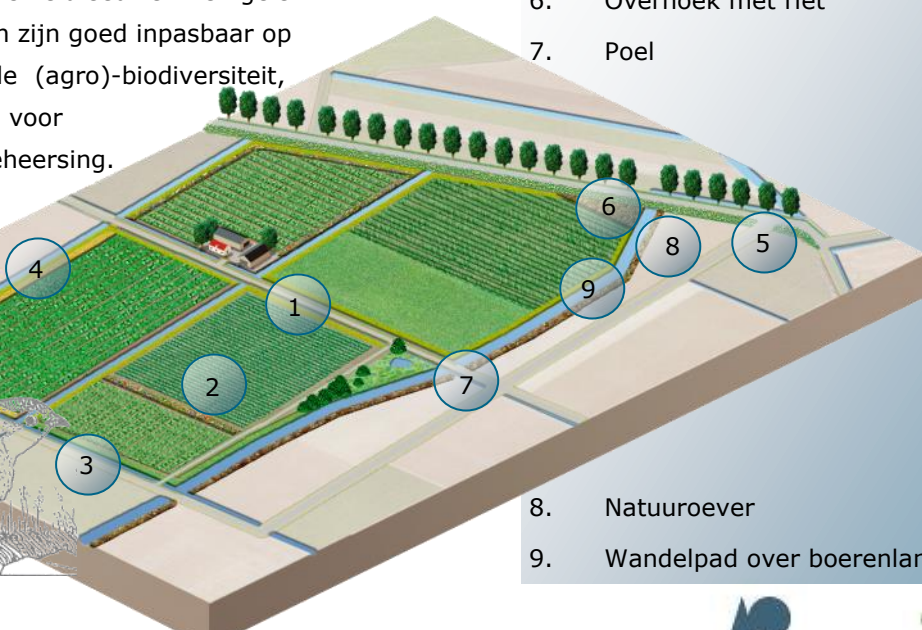
Alle typen randen dragen bij aan een betere waterkwaliteit. Door de aanwezigheid van een buffer is de kans veel kleiner dat gewasbeschermingsmiddelen in de sloot komen en omdat de rand niet bemest wordt, vermindert ook de fosfaat- en nitraatbelasting van het oppervlaktewater.

Wie profiteren: Organismen in het water, van geelgerande watertor tot snoek.

Waar mogelijk: Langs watervoerende sloten.

Meer weten: Randenbeheerbrabant.nl

1. Milieurand
2. Functionele agrobiodiversiteit
3. Graankruidentrand voor akkervogels
4. Graskruidentrand voor akkervogels
5. Bomen op de dijk
6. Overhoek met riet
7. Poel

8. Natuuroever
9. Wandelpad over boerenland

2. Functionele agrobiodiversiteit (FAB)

Een FAB-rand is een bijzondere akkerrand. FAB staat voor Functionele Agrobiodiversiteit. De randen zijn bloemrijk gedurende een lange periode en trekken nuttige insecten aan. Ze helpen zo uw gewassen te bestuiven en zorgen voor natuurlijke plaagbestrijding.

Wie profiteren: Het milieu vaart er wel bij en u heeft er zelf ook profijt van. Er zijn ervaringen uit de praktijk waaruit blijkt dat een of meerdere spuitbeurten achterwege kunnen blijven omdat de insecten uit de rand een plaag voorkwamen. Dit bespaart geld. Natuurlijk profiteert de natuur zelf ook. Door de vele bloemen en lange

Infobord akkervogelproject

bloeitijd is deze rand zeer aantrekkelijk voor verschillende insecten.

Waar mogelijk: Langs bouw- en tuinbouwpercelen met gewassen die gevoelig zijn voor luizen.

Meer weten: www.bloeiendbedrijf.nl

3. Graskruidenrand voor akkervogels

Vertederend, zo'n onhandig vliegende patrijs. Maar akkervogels, zoals hij, gaan in rap tempo achteruit. Broeden gaat gemakkelijker in een ingezaaide graskruidenrand met een aangepast beheer.

Wie profiteren: Broedende akkervogels zoals patrijs, veldleeuwerik en graspieper. Dagvlinders zoals icarusblauwtje, kleine vos en bruin zandoogje.

Waar mogelijk: In open gebieden voor soorten als veldleeuwerik, graspieper en gele kwikstaart. In kleinschalige gebieden voor geelgors, patrijs en dagvlinders.

4. Graankruidenrand voor akkervogels

Een graankruidenrand is geliefd als broedplaats en helpt akkervogels de winter door. Omdat de rand in de winter blijft staan, krijgen zaadetende vogels extra voedsel.

Wie profiteren: Broedende- en overwinterende akkervogels. Dat zijn soorten als patrijs, geelgors en kneu.

Waar mogelijk: In open gebieden voor soorten als veldleeuwerik, graspieper en gele kwikstaart. In kleinschalige gebieden voor geelgors, patrijs en dagvlinders. In open gebieden vooral in nabijheid van beplantingen, dat maakt de randen minder aantrekkelijk voor ganzen.

5. Bomen op dijk

Vroeger had elke boom een functie. Bijvoorbeeld als grensmarkering of als houtleverancier. Functies hebben bomen nu nog steeds: opvang van fijn stof, windbreker, binding van CO₂, of gewoon om van te genieten.

Wie profiteren: Eén solitaire boom is al snel een leefgebiedje voor kleine vogeltjes zoals kool- en pimpelmees. Rijen van bomen worden door veel dieren gebruikt. Door vleermuizen, bijvoorbeeld, als oriëntatiemiddel en door vogels als broedplaats.

Wanneer mogelijk: In het zeekeleigebied op dijken en rond de boerderijen. Zorg wel voor streekeigen boomsoorten die passen bij de omgeving.

6. Overhoek met riet

Riet zuivert water, biedt een interessant biotoop voor verschillende rietvogels en houdt de oevers van waterlopen vast.

Wie profiteren: Rietvogels zoals rietgors, kleine karekiet en als er plukjes met struiken staan ook de bosrietzanger en blauwborst.

Wanneer mogelijk: Op lagere plaatsen langs een waterloop. Riet mag in de zomer rustig droog staan maar moet in de winter vrijwel in het water staan. Een rietoever langs een sloot is natuurlijk ook een optie.

7. Kikkerpoel

Een poel zorgt voor leven. Het is een thuis voor felgekleurde libellen en salamanders, maar ook een plaats om zelf tot rust te komen.

Wie profiteren: Elke poel is een wereld van onderwaterleven op zich. U maakt kans op gewone dieren als bruine- en groene kikkers én op tot de verbeelding sprekende- zoals de alpenwatersalamander. Tegelijkertijd trekt een poel bijzondere insecten aan. Ooit gehoord van de geelgerande water-tor? Een echte roofkever, die alleen onder water leeft. Of wat dacht u van een platbuiklibel?

Waar mogelijk: Op vochtige tot natte plaatsen in de nabijheid van bosjes en houtsingels. Bij het biologisch evenwicht van een poel horen namelijk ook kikkers en salamanders en die zitten voor een groot deel van het jaar op het land versholen.

8. Natuurlijke oever

Natuurlijke oevers zijn minder gevoelig voor erosie en vangen een tijdelijk teveel aan water gemakkelijk op.

Wie profiteren: Libellen zoals de bandheidlibel en platbuik. Ook biedt een natuurlijke oever ruimte aan vogels zoals oeverloper, witgatje en dodaars. Natuurlijke oevers zorgen voor meer evenwicht in het water, waardoor de kans op muggenplagen afneemt.

Waar mogelijk: Langs sloten, op plaatsen waar een talud van minimaal 1:3 mogelijk is.

9. Wandelpad over boerenland

In het agrarisch cultuurlandschap is het goed toeven. Burgers en buitenlui stellen het kunnen maken van een ommetje op prijs. Helaas zijn in het verleden door ruilverkavelingen veel mogelijkheden weggevallen.

Wie profiteren: Bewoners in de omgeving. Het biedt voor agrariërs kansen om de bedrijfsvoering te promoten.

Waar mogelijk: In het gehele agrarische landschap, met enige terughoudendheid in het voorjaar in de weidevogelgebieden (verstoring voorkomen).

Ommetje door het boerenland

Subsidiemogelijkheden

Voor de aanleg en onderhoud zijn meerdere subsidiemogelijkheden, een en ander afhankelijk van de ligging van het bedrijf. Het Coördinatiepunt Landschapsbeheer kan u verder helpen. Klik op hier voor het [contactformulier](#).

Een van de regelingen is het Groen Blauw Stimuleringskader. Hier kunnen de [veldcoördinatoren](#) u verder helpen.

Foto's: Brabants Landschap (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: Egbert Koopmans, 's-Hertogenbosch

Datum: 1 januari 2016

Colofon

Coördinatiepunt Landschapsbeheer

Postbus 80
5076 ZH Haaren
Coördinatiepunt Landschapsbeheer
T 0411 - 66 40 10
Algemeen
T 0411 - 62 27 75
info@brabantslandschap.nl
www.brabantslandschap.nl